

Analyse Vlaams regeerakkoord 2019-2024

OVER ANTIRACISME-AANPAK

De nieuwe Vlaamse regering stelt dat "nieuwkomers die succesvol inburgeren, alle kansen krijgen in onze samenleving." Die kansen worden vandaag nog vaak gefnuikt door racistische discriminatie op individueel, structureel en institutioneel vlak. In het regeerakkoord staan de strenge verwachtingen ten aanzien van nieuwkomers echter in schril contrast met de vrijblijvende aanpak van discriminatie, nieuwe structurele drempels voor nieuw- én oudkomers en de stigmatisering van bepaalde bevolkingsgroepen.

Opportunities

Het regeerakkoord biedt enkele opportuniteiten. Zo zal "de Vlaamse overheid bijdragen aan interfederale actieplannen" over gelijke kansen (p. 148). Dit betekent dat de regering volop zal kunnen deelnemen aan het interfederaal actieplan tegen racisme. Ook andere deelstaten (Brussels en Waals gewest) kondigen namelijk aan dat ze daar werk van zullen maken.

Daarnaast kondigt de Vlaamse overheid aan dat ze "consequent zal optreden tegen racisme" (p.10). Ze erkent dat mensen met een migratiegeschiedenis nog te vaak met discriminatie geconfronteerd worden (p. 137). Dit schept ruimte om extra maatregelen tegen racisme uit te werken, naast de acties die nu in het regeerakkoord vermeld worden. Om nieuw- én oudkomers écht alle kansen te bieden zullen bijkomende acties meer dan nodig zijn.

Weinig concrete antiracisme-maatregelen

Gezien de vergaande concretisering van het regeerakkoord voor andere beleidsdomeinen, valt namelijk op hoe weinig de regering zelf inzet op antidiscriminatie en antiracisme. De **focus van haar antidiscriminatiebeleid ligt uitsluitend op de arbeidsmarkt en huisvesting**. Dit zijn belangrijke beleidsdomeinen. Toch is het verbazend dat op vlak van sport (zie ORBIT 19, aanbeveling 9), onderwijs, uitgaansleven, zorgsector... geen inspanningen aangekondigd worden.

De **weinig maatregelen op vlak van de arbeidsmarkt en huisvesting zijn bovendien ontoereikend:**

- De NARIC¹, de instantie die instaat voor de erkenning van buitenlandse diploma's, wordt versterkt zodat nieuwkomers sneller op hun niveau kunnen werken (p.41 en 72).
- De regering zal bedrijven ondersteunen die aan de slag gaat met anti-discriminatiemaatregelen en via (inter)sectorconvenanten aandacht hebben voor antidiscriminatie en diversiteitsbeleid. (p.80)
- Ze "draagt de parketten op om de nodige aandacht te geven aan de strijd tegen discriminatie." (p.80)
- "We gaan verder op de ingeslagen weg van sensibilisering, zelfregulering door de sectoren,

---

¹ National Academic Recognition Information Center

opleiding en gerichte controles vanuit sociale inspectie. We reageren kordaat op discriminatie op de arbeidsvloer. Daarom zal de Afdeling Toezicht en Handhaving van het Departement Werk en Sociale Economie aandacht besteden aan het vermijden van alle vormen van wettelijk verboden discriminatie." (p.80)

Tot nu toe voerde de sociale inspectie zeer weinig gerichte reactieve controles uit. **Bijkomende personeelsmiddelen** en een **versoepeling van de voorwaarden om controles te voeren**, zijn onontbeerlijk om daar verandering in te brengen. Tegelijk kan de regering **met oog op sensibilisering ook proactieve brede controles** inzetten in specifieke sectoren die meer met discriminatie geconfronteerd worden. Experimenten in Gent en Brussel tonen dat dit discriminatie doet verminderen. Aangezien justitie een federale bevoegdheid is, is de vraag hoeveel impact de regering op de werking van parketten zal hebben.

De **aanpak van discriminatie op vlak van wonen** klinkt iets forser, maar **blijft vrijblijvend en weinig concreet**: naast zelfregulering zal de regering "de bestaande handhavinginstrumenten versterken." De aangekondigde evaluatie en eventuele bijsturing van de afgesproken [convenant anti-discriminatie](#) met de verhuurdersorganisaties (p.245) zal weinig veranderen op het terrein. De convenant bestaat voornamelijk uit een "engagement" om niet te discrimineren en niet in te gaan op discriminerende vragen van klanten. Bovendien zal de regering de convenant alleen evalueren wanneer ze afloopt. Dit gebeurt pas op 23 mei 2024, drie dagen voor de verkiezingen. Wat ORBIT betreft **dient het convenant elk jaar geëvalueerd en bijgestuurd te worden**. Regelmatige proactieve praktijktesten zijn de enige manier om deze evaluatie goed te onderbouwen.

Op vlak van **sport** zou volgende paragraaf een houvast kunnen bieden: "met de hulp van ICES (Centrum Ethiek in de Sport vzw) ondersteunen we de federaties om verder te bouwen aan een **sterk integriteitsbeleid** tot in de clubs. We zorgen ervoor dat iedereen zichzelf kan zijn bij het beleven van sport." (p.183)

Nieuwe structurele drempels en georganiseerde segregatie

De regering besteedt bijzonder weinig concrete aandacht aan racisme. Tegelijk bouwt ze wel **bijkomende structurele drempels in voor nieuwkomers**: zeer hoge voorwaarden voor toegang tot de Vlaamse bescherming en sociale woningen, inburgering tegen betaling (p. 144)². Nieuwkomers zullen daardoor nog meer aangewezen zijn op eigen netwerken. Ze zullen genoodzaakt zijn om woningen te zoeken in de goedkoopste wijken. De overheid **organiseert daardoor zelf de segregatie** die ze beweert te bestrijden.

Ook de **afschaffing van de dubbele contingentering** (p.19) zal de socio-economische en culturele **segregatie in het onderwijs versterken**. Gezien de grote niveaueverschillen tussen scholen voorspellen we dat **kwalitatief onderwijs voor mensen met een migratieachtergrond nog minder toegankelijk** zal zijn, met alle gevolgen van dien voor de tewerkstellingsgraad.

De **lokale autonomie van gemeenten** biedt echter mogelijkheden: scholen kunnen mits goedkeuring van hun gemeente uitzonderlijk toch 20% plaatsen voorbehouden voor indicatorleerlingen. **ORBIT vzw nodigt scholen en gemeenten uit om volop van deze uitzonderingsmaatregel gebruik te maken** en de **transparantie van communicatie naar alle ouders te verhogen**. Toegang tot kwalitatief onderwijs is ook een kwestie van een inclusief communicatiebeleid.

Unia, het Minderhedenforum en de zelforganisaties

De Vlaamse regering **trekt zich uit Unia terug** en wil een Vlaamse gelijkekansencentrum oprichten (p. 150). Unia zal echter bevoegd blijven voor federale materie. Voor slachtoffers van discriminatie zal het

---

² Over de drempels op vlak van wonen en de sociale zekerheid kunt u meer lezen in de ORBIT-analyses over huisvesting en migratie.

daardoor complexer worden om te weten waar ze terecht moeten. ORBIT denkt dat er bovendien **veel expertise en veel geld verloren zal gaan**. Nu blijkt dat de terugtrekking uit Unia pas tegen eind 2023 kan, is de vraag ook wat ondertussen met het Vlaams gelijkkansencentrum gebeurt.

Daarnaast wordt het Minderhedenforum herleid tot een advies- en expertisecentrum over inclusie voor de Vlaamse overheid, bedrijven en het middenveld (p.140). Het is nog niet duidelijk hoe de nieuwe samenwerkingsovereenkomst eruit zal zien. **ORBIT pleit ervoor dat het Minderhedenforum ook nog aan belangenbehartiging kan blijven doen**, onder meer rond discriminatie en racisme. **Geen enkele Vlaamse organisatie bundelt zoveel ervaringsdeskundigheid en expertise op dit vlak**. Een overheid die het meent met inclusie en gelijke kansen houdt daar rekening mee.

Ook "initiatieven die zich terugplooiën op etnisch-culturele afkomst en segregatie in de hand werken" (p.140) worden geïsoleerd: zij krijgen geen subsidies meer. Er bestaat geen twijfel over dat dit eenzijdig op **(federaties van) zelforganisaties van mensen met een migratieachtergrond** doelt. ORBIT vindt dat het **begrip 'segregatie' hier vrij makkelijk wordt gelanceerd zonder een duidelijke definitie**. Welk fenomeen wil de regering bestrijden? Zijn degenen die daarbij geïsoleerd worden in het bestuursakkoord daar de oorzaak van? Wat is de verhouding met de vrijheid van vereniging en de gelijke behandeling?

Segregatie - of wat men daaronder verstaat - is een **fenomeen om langs alle kanten te bekijken**. Veronderstelt niet elke emancipatie een vorm van groepsvorming? Ook de Vlaamse overheid kan een aandeel hebben in segregatie: ze laat bijv. na om de ondervertegenwoordiging van mensen met een migratiegeschiedenis in haar personeel grondig aan te pakken. En wat gezegd van traditionele Vlaamse organisaties van wie - bewust of onbewust - het personeel, de leden, deelnemers, uitgenodigde sprekers... quasi wit blijven?

ORBIT vzw werkt regelmatig samen met **zelforganisaties**. We merken keer op keer dat ze volop **hun verbindende en emancipatorische rol spelen**. Ze zijn vaak **de eerste buddy's** die nieuwkomers helpen om hun weg te vinden in de samenleving. **We vragen dan ook dat de overheid duidelijke, transparante criteria ontwikkelt**, in samenspraak met de academische wereld, om te bepalen welke organisaties zich aan segregatie zouden bezondigen of zich bewust op zichzelf terugplooiën. Dit is voor ORBIT een ernstige aangelegenheid die moet bekeken worden in het licht van de grondwet.

De **subsidiëring van andere gelijkkansorganisaties** komt mogelijk ook onder druk te staan: hun subsidies zullen voortaan afhangen van de beleidsdoelstellingen van de Vlaamse overheid (p.148). Terwijl diezelfde overheid gelijke kansen niet ernstig aanpakt. De **beleidsparticipatie** van het middenveld lijkt ook een bijzondere invulling te krijgen: "Wat beleidsparticipatie betreft, zetten we volop in op integratie in overlegorganen die niet op basis van gender, seksuele diversiteit of handicap zijn georganiseerd." (p.149) **ORBIT denkt dat het zo veel moeilijker wordt om specifieke discriminaties te agenderen, te analyseren en een actieplan uit te werken met voldoende draagvlak**.

Stigmatisering

Het regeerakkoord vervalt ten slotte herhaaldelijk in stigmatisering van bepaalde bevolkingsgroepen. De strengere nadruk op plichten, eerst bijdragen, kansen die gegrepen moeten worden... geeft de indruk dat mensen met een migratieachtergrond dit vandaag nog niet zouden doen. De aanpak van gendergerelateerd geweld (p.149) focust niet toevallig op fenomenen die hoofdzakelijk bij mensen met een migratieachtergrond voorvallen. Terwijl dit geweld geen kleur heeft. Ook de islam moet het impliciet ontgelden: religies worden gerespecteerd ... zolang ze scheiding van kerk en staat respecteren en religieus geïnspireerd geweld expliciet veroordelen (p.149). **Dergelijke insinuaties wakkeren racisme eerder aan dan het te verminderen**.

Contact

Thomas Peeters | Stafmedewerker racisme | thomas@orbitvzw.be